

CÁC LOẠI TƯỢNG PHẬT

Các loại tượng, vật-liệu, hình-tượng, v.v... của tượng Phật thì tùy theo thời-đại mà có nhiều sự thay đổi. Nguyên xưa thì chỉ có tượng của đức Thích-Ca Như-Lai mà thôi. Về sau sự nghiên-cứu kinh-điển càng tiến bộ, sự hiểu biết giáo-lý càng ngày càng sáng tỏ, tín-đồ nhận thấy công-đức của chư Phật, Bồ-tát quá cao cả, bèn dựa vào kinh-điển mà tạo lập nhiều loại tượng Phật khác nhau để cung-phụng, hy-vọng sẽ được nhiều sự che chở và cứu giúp của chư Phật và Bồ-tát. Đó là thường tình của thế-gian.

Trong số nhiều tượng Phật đã được tạo-lập, người ta phân-biệt thấy có phần-vị chẳng đồng, nên có thể chia ra làm mấy loại như sau: “Phật, Bồ-tát, Minh-vương, và chư Thiên.”

- Nói về chư Phật thì hiện tại, theo nghĩa hẹp, thì chỉ có đức Phật Thích-Ca Mâu-Ni, nhưng theo kinh-điển đã ghi rõ thì Phật-Đà có ba thân: “Pháp-thân, Báo-thân và Ứng- (hay Hoá-) thân. Pháp-thân là lý Phật, không hình, không sắc, tịch-tĩnh, đầy khắp vũ-trụ; Báo-thân là công-năng cứu độ chúng-sanh, trải qua nhiều kiếp tích-luỹ công-đức, hiển-hiện Phật-thân, kiến-lập tịnh-độ; còn Ứng-thân hay Hoá-thân là hiện-tượng ở cõi Ta-bà thế-giới làm mọi việc lợi-ích cho chúng-sanh. Chẳng hạn như đức Đại-Nhật Như-Lai là Pháp-thân Phật; Di-Đà Như-Lai là Báo-thân Phật; Thích-Ca Như-Lai là Ứng-thân Phật. Danh-hiệu của chư Phật được ghi chép trong kinh-điển thì có Lô-Giá-Na Phật, Đại-Nhật Phật, Thích-Ca Phật, A-Di-Đà Phật, Dược-Sư Phật, v.v.... Ngoài ra, còn có Bửu-Sanh Phật, Khai-Phu-Hoa vương Phật, Thiên-Cổ Lô-i-Âm Phật, A-Súc Phật, Bất-Không Thành-Tự Phật, Đa-Bửu Phật, Định-Quang Phật, v.v.. Đó là một số ít các vị Phật mà chúng ta đã thường được nghe nói đến. Có lúc, Phật lại xưng là Như-lai. Chữ Phạn gọi là ‘Đa-đà-a-ca-độ’.

- Ngoài Phật ra, đại đa số người trên thế-giới còn tín-ngưỡng đến chư Bồ-tát. Trong số các vị Bồ-tát, đứng đầu là Quan-Thế-Âm Bồ-tát.

Hai chữ ‘Bồ-tát’ là do chữ Phạn ‘bồ-đề tát-đoả’ nói rút gọn lại. Có người dịch là ‘tâm đại đạo của chúng-sanh’, hay ‘đại-sĩ’, hoặc ‘cao-sĩ’, ‘giác-hữu-tình’, v.v.. Do đó Quan-Thế-Âm Bồ-tát còn được gọi là Quan-Thế-Âm Đại-sĩ, ‘Quán-Tự-Tại’ hoặc là ‘Bạch-Y Đại-sĩ’.

Bồ-tát thì tu hành sáu độ, tức là: “bố-thí, trì-giới, nhẫn-nhục, tinh-tấn, thiền-định và trí-tuệ; trên cầu bồ-đề, dưới độ chúng-sanh, trải qua vô-lượng kiếp mới có thể đạt đến quả-vị Phật.

Nói về chư Bồ-tát thì ngoài Quan-Thế-Âm Bồ-tát ra còn có Văn-Thù, Phổ-Hiền, Di-Lặc, Hư-Không tạng, Địa-Tạng Bồ-tát, v.v..., và rất nhiều vị nữa. Chẳng hạn như có 25 vị theo hầu đức Phật A-Di-Đà..., không thể kể hết ra được.

- Minh- vương thì có các vị như Bất-động, Hàng-tam-thế, Quân-trà-lợi, Đại uy-đức, Kinh-cang dạ-xoa. Đó là năm vị đại Minh-vương. Danh hiệu Minh-vương được ghi chép rõ ràng còn có Khổng-tước, Aí-nhiễm, Đại-nguyên-soái Minh-vương, v.v...

Nói chung, Minh-vương là chư-vị lúc ủng-hộ tam bảo (Phật, Pháp, Tăng), quốc-sĩ, nhơn-dân thì hiện thân Phật phần-nộ, luôn luôn dùng trí-tuệ sáng-suốt để chế-phục tất cả ác ma và chướng-ngại. Nhưng nhìn bề ngoài thì thấy chư-vị uy-nghiêm, rất đáng sợ. Chẳng hạn như ngài Bất-động Minh-vương là Đại-Nhật Như-Lai, Hàng Tam-thế Minh-vương là Bửu-Sanh Như-Lai; Đại Uy-đức Minh-vương là Vô-Lượng-Thọ Như-Lai; Kim-cang Dạ-xoa Minh-vương là Bất-Không Thành-Tự Như-Lai, v.v... Những vị Minh-vương này đều được Mật-giáo nói đến.

- Chư Thiên lại càng có nhiều loại. Nói về sức mạnh thì có bốn vị Thiên-vương, trời Phạm-thiên, trời Đế-thích, v.v..

Chuộng sự mềm mỏng thì có Biện-tài thiên, Kiết-tướng thiên, Kỹ-ngệ thiên.

Đặc biệt có những nhóm gọi là Thiên-long bát-bộ; thập-nhị Thiên, thập-nhị thân-tướng của đức Dược-Sư; 16 thiện thần Bát-nhã; 28 bộ chúng của đức Quan-Thế-Âm, v.v... Chư vị thuộc nam-tính thì tay cầm kiếm, kích, thân mặc giáp trụ, chân đạp tà-quỷ, dững mãnh khác thường. Chư vị thuộc nữ tính thì tốt đẹp, tao-nhã. Nói chung đều xinh đẹp “như tiên nữ xuống phàm”.

thơ

Con Mắt¹

Mắt ta nhìn khắp mọi nơi,
 Thường soi muôn vật, thường rời muôn phương.
 Sạch, dơ, xấu, tốt: không vương²
 Bình-dẳng soi khắp, mà thường vô-tâm:
 Nhỏ, to, rộng, hẹp, cao, thâm,
 Mắt không hề nhớ vóc-tâm vật chi!
 Mãi soi mà chẳng nghĩ suy,
 Mãi làm mà chẳng làm chi lúc nào!
 Tướng nhìn ra, tánh lặn vào³
 Mắt không hề biết người nào nhìn đây.
 Mắt luôn tịch-chiếu⁴ thảng ngày,
 Rõ ràng tánh Mắt tròn đầy giác-tâm⁵.

Ngày 10 tháng 11 năm Mậu Ngọ (9.12.1978)
 Trần Ngọc Anh

¹ (Trích trong tác phẩm *Đường Về Tự Tánh* của Trần Ngọc Anh)

² Không dính mắc với pháp-tướng

³ Lặn vào như nước trong, gương sáng, sẵn-sàng đón nhận mà không nghĩ tưởng có người đón nhận: đó là thực-trang ‘nhiếp-thọ bát giác.’

⁴ Tịch-chiếu là vắng lặng, soi khắp

⁵ Mắt có đầy đủ tánh “không tịch” và “thường chiếu” của tánh viên-giác. Ta có thể xem nó như là cái đích đầu tiên phải đạt đến trong lúc tiến tu.